

Kohtuasi C-595/21

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

27. september 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Bayerisches Verwaltungsgericht Ansbach (Baieri liidumaa esimese astme halduskohus Ansbachis, Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

22. september 2021

Kaebuse esitaja:

LSI – Germany GmbH

Vastustaja:

Freistaat Bayern (Baieri liidumaa)

Põhikohtuasja ese

Toidualased õigusnormid – Määrus nr 1169/2011 – Artikli 17 lõige 5 koostoimes VI lisa A osa punktiga 4 – Mõiste „toote nimetus“ tõlgendamine

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Liidu õiguse tõlgendamine, ELTL artikkel 267

Eelotsuse küsimused

1. Kas mõistet „toote nimetus“ määruse (EL) nr 1169/2011 VI lisa A osa punktis 4 tuleb tõlgendada nii, et sellel on sama tähendus mis „toidu nimetusel“ määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 17 lõigete 1–3 tähenduses?
2. Juhul kui vastus esimesele küsimusele on eitav:

Kas „toote nimetus“ on nimetus, mille all toitu müüakse ja reklaamitakse ning mille all see on tarbijate hulgas üldtuntud, isegi kui seejuures ei ole tegemist toidu nimetusega, vaid [intellektuaalomandiõigustega] kaitstud nimetusega, kaubamärgiga või väljamõeldud nimetusega määruse nr 1169/2011 artikli 17 lõike 4 tähenduses?

3. Juhul kui vastus teisele küsimusele on jaatav:

Kas „toote nimetus“ võib koosneda ka kahest osast, millest üks on kaubamärgiõigusega kaitstud üldnimetus või üldmõiste, mis ei viita konkreetsele toiduainele ja mida iga toote puhul (toote nimetuse teise osana) täiendab täpsustav sõna?

4. Juhul kui vastus kolmandale küsimusele on jaatav:

Kummast toote nimetuse osast tuleb lähtuda kaasnevate andmete märkimisel määruse nr 1169/2011 VI lisa A osa punkti 4 alapunkti b alusel, kui toote nimetuse kumbki osa on trükitud pakendile erineva suurusega?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT 2011, L 304, lk 18); põhjendus 18, artikkel 17 ja VI lisa A osa punkt 4

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks (ELT 2004, L 165, lk 1; ELT eriväljaanne 03/045, lk 200); artikli 2 punkt 10 ning artikli 54 lõige 1 ja lõike 2 punkt b

Euroopa Liidu põhiõiguste harta; artikkel 16

Kohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Kaebaja toodab kaubanime all „BiFi The Original Turkey“ turustatavat toodet ja viib selle pakendatud toiduna turule jaemüüjate kaudu. Tootmisel kasutatakse palmirasva ja rapsiõli. „BiFi The Original“ on Saksamaa kaubamärgiõiguse järgi kombineeritud sõna- ja kujutismärk, liidu õiguse järgi on see kujutismärk.
- 2 Toidujärelevalvet korraldav asutus leidis, et toit ei ole nõuetekohaselt märgistatud ja tegi 7. jaanuaril 2019 otsuse, milles ta tegi muu hulgas järgmise ettekirjutuse:

„[Kaebajal] keelatakse turustada toodet nimetusega [„]Geflügel-Minimalami mit pflanzlichem Fett und Öl[“] [linnuliha-minisalaami palmirasva ja rapsiõliga] [...] kujul, kus märgistuse põhivaateväljal on märgitud toote nimetus [„]BiFi 100% Turkey[“] [...], ilma et toote nimetuse vahetus läheduses oleks märgitud kasutatud koostisosade andmeid tähemärgisuurusega, mille x-kõrgus on vähemalt 75% toote nimetusest ja mis ei ole väiksem kui [määruse nr 1169/2011] artikli 13 lõikes 2 nõutud minimaalne tähemärgi suurus.“

- 3 Selle ettekirjutuse peale esitas kaebaja kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule.
- 4 Kaebaja muutis 2019. aasta teises kvartalis märgistust. Pakendi esiküljel oleval märgistuse põhivaateväljal on sellest ajast saadik märgitud „BiFi The Original“ ja – olenevalt pakendi suurusest – selle kõrval või all „Turkey“. Sõna „Turkey“ kohal paikneb must kalkuni kujutis. Tagaküljel olevas märgistuses tähistatakse toit enne koostisosade loendit kui „Geflügel-Minimalami mit pflanzlichem Fett und Öl“ [linnuliha-minisalaami palmirasva ja rapsiõliga]. Väljendite „BiFi“, „The Original“ ja „Turkey“ tähemärgisuurused on erinevad, kusjuures „BiFi“ on kirjutatud kõige suuremalt ja „The Original“ kõige väiksemalt.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 5 Vaidlustatud ettekirjutuses kehtestatud keeld põhineb määruse nr 882/2004 artikli 54 lõikel 1 ja lõike 2 punktil b. Toidu turustamise keelu kehtestamise tingimus on „nõuete rikkumine“ määruse nr 882/2004 artikli 2 punkti 10 tähenduses. Käesoleval juhul on rikutud toidualast õigusnormi, mis on esitatud määruse nr 1169/2011 artikli 17 lõikes 5 koostoimes VI lisa A osa punktiga 4. Vaidlusaluse toidu puhul on selle kohaldamise tingimused täidetud. Piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepanelik ja arukas keskmine tarbija (vt 16. juuli 1998. aasta kohtuotsus Gut Springenheide ja Tusky, C-210/96, EU:C:1998:369, punkt 31) eeldab, et salaamit toodetakse loomsest rasvast. Loomne rasv asendati käesoleval juhul taimerasvaga (konkreetselt palmirasva ja rapsiõliga).

Esimene ja teine küsimus

- 6 Kuidas täpselt peab toimuma märgistamine määruse nr 1169/2011 artikli 17 lõike 5 järgi koostoimes VI lisa A osa punktiga 4, oleneb VI lisa A osa punktis 4 esitatud mõiste „toote nimetus“ tõlgendusest.
- 7 Kaebaja leiab, et „toote nimetus“ tähendab sama mis toidu nimetus määruse nr 1169/2011 artikli 17 lõike 1 tähenduses. Vastustaja on seevastu seisukohal, et „toote nimetus“ ja toidu nimetus artikli 17 lõike 1 tähenduses on õigusmõisted, mille vahel tuleb põhimõtteliselt vahet teha. „Toote nimetus“ võib olla toidu nimetus, aga ka väljamõeldud nimetus või kaubamärk määruse nr 1169/2011 artikli 17 lõike 4 kohaselt. Kumb neist seisukohtadest on õige või kuidas tuleb asjaomast mõistet tõlgendada, ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul üheselt selge.

- 8 **Sõnastus** võimaldab mõlemat tõlgendust. Kui lähtuda mõiste „toote nimetus“ sõnasõnalisest tähendusest, siis viitab see üldkeeleliselt nimetusele, millega toodet tavaliselt tähistatakse, et eristada seda teistest toodetest. See võib olla nii toidu nimetus määruse nr 1169/2011 artikli 17 lõike 1 tähenduses kui ka mõni muu nimetus, mille all asjaomast toitu tarbijatele müügiks pakutakse ja reklaamitakse ning mille all see on tarbijate hulgas üldtuntud, ka kaubamärk või väljamõeldud nimetus määruse artikli 17 lõike 4 tähenduses.
- 9 Ka määruse nr 1169/2011 **ülesehitusest** ei saa teha üheseid järeldusi. Nii võib ühest küljest määruse nr 1169/2011 artikli 17 lõige 5 rääkida selle poolt, et toote nimetuse all tuleb mõista toidu nimetust määruse artikli 17 lõike 1 tähenduses, sest lõike 5 kohaselt on toidu nimetust käsitlevad erisätted esitatud VI lisa. Teisest küljest on seal aga ka märgitud, et VI lisa sisaldab ka „sellele“, seega toidu nimetusele lisatavaid andmeid. VI lisa A osa pealkiri osutab, vastupidi, aga sellele, et toote nimetusel ja toidu nimetusel on sama tähendus, sest selles on A osa sisu kirjeldamiseks nimetatud toidu nimetusega kaasnevaid andmeid: sellega luuakse ilmselt seos nimetusega määruse artikli 17 lõike 1 tähenduses.
- 10 Kuna määruse nr 1169/2011 põhjendused ei sisalda konkreetseid selgitusi VI lisa A osa punkti 4 kohta, on ka raske kujundada seisukohta selle sätte **mõtte ja eesmärgi** kohta. Määruse artikli 17 lõikest 5 ega VI lisast ei nähtu, et kõnealune säte järgiks tarbija eksitamise eest kaitsmise eesmärki, nagu seda kahtlemata teeb määruse artikkel 7. Kui toidukäitleja kasutab intellektuaalomandiõigustega kaitstud nimetust, kaubamärki või väljamõeldud nimetust määruse nr 1169/2011 artikli 17 lõike 4 tähenduses, juhib ta tähelepanu teataval määral kõrvale toidu nimetusest artikli 17 lõike 1 kohaselt, sest nimetusega artikli 17 lõike 5 kohaselt teeb ta tavaliselt reklaami ja tarbija tajub seda olulisemana kui toidu nimetust artikli 17 lõigete 1–3 tähenduses. Seega võib määruse nr 1169/2011 VI lisa A osa punkt 4 järgida eesmärki saavutada läbipaistvus ja teavitada tarbijat, nii et vähemalt punktis 4 nimetatud juhtudel on tagatud, et teave asendatud komponentide või koostisosade kohta on pakendil esitatud sama suurelt kui nimetus artikli 17 lõike 4 kohaselt ning seega on tagatud tarbija piisav teavitamine. Küsimuse puhul, kas komponent või koostisosa on asendatud teise komponendi või koostisosaga, on küllap tegemist ka teabega, milles vastu on enamik tarbijaid laialt väljendanud huvi määruse põhjenduse 18 tähenduses. Seega ei oleks toote nimetusel igal juhul sama tähendus mis toidu nimetusel määruse nr 1169/2011 artikli 17 lõike 1 kohaselt.

Kolmas küsimus

- 11 Kui vastus esimesele küsimusele on eitav ja teisele jaatav, tekib küsimus, mis on konkreetsel juhul „toote nimetus“, sest kaubamärgi „BiFi“ all laseb kaebaja turule väga erinevaid tooteid, mille nimetust täiendab vastavat toitu kirjeldav täiend.
- 12 Kuivõrd määruse nr 1169/2011 VI lisa A osa punktis 4 ega ka määruse ülejäänud osades puudub mõiste „toote nimetus“ määratlus, ei selgu määrusest ka see, kas üldmõistest ja konkreetse toote täpsemast kirjeldusest koosnev toote nimetus on

võimalik. Lisaks tuleb selle tõttu, et määruse nr 1169/2011 VI lisa A osa punkt 4 seab selles sätestatud märgistuskohustuse rakendamise tingimuseks, et asjaomases toidus on teatav komponent või koostisosa asendatud, toote nimetuse määramisel lähtuda ainult sellest konkreetsest toidust. Kui nimetus, mille all toitu müüakse ja reklaamitakse ning mis on tarbijate hulgas üldtuntud, koosneb mitmest osast, siis on just see konkreetset juhul toote nimetus. Sellele vastavalt räägivad paljud argumendid selle poolt, et toote nimetus võib koosneda kahest või enamast osast.

Neljas küsimus

- 13 Juhul kui vastus kolmandale küsimusele on jaatav, tekib järgnevalt küsimus, kummast toote nimetuse osast tuleb lähtuda kaasnevate andmete suuruse puhul määruse nr 1169/2011 VI lisa A osa punkti 4 alapunkti b alusel.
- 14 Selle puhul on võimalikud erinevad tõlgendused. Ühest küljest võiks lähtuda osast, mille tähemärgisuurus on kõige suurem. Selline tõlgendus järgiks kõige paremini tarbija teavitamise eesmärki. Teisest küljest võiks lähtuda ka osast, mis on toidu pakendil trükitud kõige väiksema tähemärgisuurusega. Seda toetab arusaam, et toidukäitleja ettevõtlusvabaduse (Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 16) riive, mis on tingitud kõnealusest märgistamiskohustusest, peab olema minimaalne. Lõpuks võiks lähtuda ka toote nimetuse selle osa tähemärgisuurusest, mis kirjeldab toitu täpsemalt ega ole üldnimetus või kaubamärk.